

[E. Friis.]

Overbevisning. Og mon vi i Grunden ikke tilstræber det samme Maal, nemlig at forme Højtids-, Hellig- og Hviledagene paa bedste Maade for Befolkningen i dens Helhed, men bare ud fra forskellige Grundsynspunkter? Den evangelisk-lutherske Kirke er den danske Folkekirke, og den og alle de, der tilhører den i Aand og Sandhed mere end ved Tradition og Vane, skal sammen med alle de andre Trossamfund, der lever et uforstyrret og ukrænket Liv i vort Land, have Frihed og Fred til at leve deres Liv. Dette er intet Øjeblik blevet bestridt eller forsøgt svækket — ej heller ved det Forslag, vi her behandler.

Det oprindelige Lovforslag, der har faaet saa ublid en Behandling, satte i Virkeligheden Tingene paa deres rette Plads og gav i bedste Forstand — maa jeg faa Lov at bruge Udtrykket saaledes — Gud, hvad Guds er, og Kejseren, hvad Kejserens er. Kirketvang over et Lands Befolkning er Daarskab, og Tvangsbestemmelser over Befolkningen, der forhindrer Hviledagens Benyttelse i Frihed og under Ansvar, er lige saa taabelige som formaalsløse i det lange Løb. Hvis Befolkningen ikke ad andre Veje end under Lovens Tvang skal mærke, at Hviledagen, Fridagen ogsaa kan være Helligdag, staar det skralt til med Troslivets Værd og Styrke. At skabe Fred og Frihed for Arbejde er en af Helligdagslovens Bestræbelser. At skabe Frihed og Hvile for alle, der arbejder, er ikke ene Helligdagslovens Sag — der har vi ogsaa andre Veje og Midler, heldigvis. Jeg tillægger ikke den Omstændighed, at ca. 97 pCt. af Danmarks Befolkning er indskrevet paa Mandtalslisterne som tilhørende Folkekirken, nogen betydende Værdi, naar det drejer sig om denne Lov. Tradition, Vane og dette ikke at gøre anderledes end de andre er desværre en meget betingende Aarsag til den nævnte store Procent. Det er derfor en reel Overdrivelse at føre dette Procenttal i Marken mod den foreslaaede Helligdagslovsændring. Ikke ved Menneskelov og ikke ved Styrke, men ved sin Aand skal Kristenlivet leves, om der skal være Sandhed deri. Naar det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt sammen med Landsforeningen af Menighedsraad betegner Lovforslaget som et Tilbageskridt, kan jeg derfor i dybeste Forstand kun være uenig i dette Synspunkt. Jeg mener det stik modsatte, og jeg beklager, at det har været umuligt at gennemføre mere end det, der nu foreligger her i Dag. Men derom bliver vi altsaa desværre ikke enige.

Jeg mener, at selv det forringede Lovforslag, baade kirkeligt og samfundsmæssigt, er en Forbedring af Helligdagsloven. Om et halvt Aars Tid vil næppe nogen Mors Sjæl kunne forstaa hele det Postyr, der har været vakt til Live ved dette Lovforslags Fremsættelse og Behandling. Alle de, der nu i saa stærke Ord har protesteret mod Helligdagslovens Ændring, vil opdage, at alle de Ulykker, der efter deres Mening vilde blive Lovens Virkning, ikke alene udbliver og opløser sig i de Fantasier, de er, men at Loven tværtimod vil føje og forme sig som en Frigørelse, en gavnlig Lettelse for det Liv, der skal leves i Ly af Loven. Havde man i uforandret Form vedtaget Ministerens Forslag, vil jeg paastaa, at meget mere frisk Luft og gavnlig Frihed var blevet givet Samfundet. Nu maa vi altsaa nøjes med det lille, men ubetingede Fremskridt, Ændringsforslaget betyder.

Jeg tænker ikke, det er nødvendigt, at jeg trævler § 3 op i dens Enkeltheder. Denne Paragraf er vendt og krænget saarigeligt, at den til fulde er kendt, ikke alene af dette høje Tings Medlemmer, men ogsaa ude over Landet.

Denne Ændring af Helligdagsloven vil, i Modsætning til Loven af 1922, ikke blive enstemmigt vedtaget — det faar saa ogsaa være lige meget. Der har staaet Kamp og Gny om Lovforslaget denne Gang, fordi det indeholdt saa vidtgaende, positive og mærkbare Fremskridt, men Tiden har altsaa ikke været moden til Modtagelse og Lovfæstelse af disse. Dog er vi naaet fremad, og saa maa vi i Ro afvente den Tid, som maaske ikke er saa fjern, da Resten kan følge efter.

Jeg opfordrer paa Flertallets Vegne dette høje Ting til at stemme for det foreliggende Forslag, og jeg gør det i den klippefaste Tro, at Ædruelighed og Kirkeliv, saa langt fra at tilføjes Fortrød og Skade, baade vil gavnes, frigøres og højnes derved.

H. F. Ulrichsen: I Konklusionen er det ærede Medlem Hr. E. Friis og jeg fuldstændig enige, idet vi begge anbefaler vore respektive Partifæller at stemme for de af Flertallet stillede Ændringsforslag. I Præmisserne er vi det imidlertid ikke. Det ærede Medlem opfordrede sine Partifæller til at stemme for Forslaget ud fra det Synspunkt, at Forslaget ikke var saa godt, som det burde være, at det var en væsentlig Forringelse af det af Justitsministeren i sin Tid forelagte Forslag. Jeg gør det ud fra det stik modsatte Synspunkt, ud fra det